

2005-2006

In Koor

**Academie voor Koorkunst Moskou . Aleksej Petrov
Bortnjanski, Balakirev, Tsjesnokov, Rachmaninov**

zaterdag 3 december 2005

In Koor . Seizoen 2005-2006

The Tallis Scholars
Palestrina, Allegri
zondag 11 september 2005

Ingeborg Danz . Koor Collegium Vocale Gent
Leo Van Doeselaar . Philippe Herreweghe
Schubert, Brahms, Jenner
vrijdag 18 november 2005

**Academie voor Koorkunst Moskou . Aleksej Petrov
Bortnjanski, Balakirev, Tsjesnokov, Rachmaninov
zaterdag 3 december 2005**

King's Singers & Sarband
Goudimel, Sweelinck, Rossi, Ufki
zaterdag 11 maart 2006

begin concert **20.00 uur**
pauze omstreeks **20.30 uur**
einde omstreeks **21.45 uur**

ism. **Europalia Russia**

 europalia.russia

Organizers from Russian side are the Federal Agency of Culture and Cinematography, the International Confederation of Theatre Associations, the Federal State Entity State Museum and Exhibition Center ROSIZO, the Moscow State Academic Philharmonic, IMA-Consulting and the Embassy of Russian Federation in Belgium.

Belgium: SPF Affaires Etrangères / FOD Buitenlandse Zaken, Politique scientifique Fédérale / Federaal Wetenschapsbeleid, SPF Emploi / FOD Arbeid, Vlaamse Gemeenschap, Communauté française de Belgique, Deutschsprachige Gemeinschaft, Région Bruxelles-Capitale, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Union européenne / Europese Unie

inleiding door **Francis Maes . 19.15 uur . Foyer**
teksten programmaboekje **Francis Maes, Xavier Verbeke**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

Gelieve uw GSM uit te schakelen!

Cd's

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door
't KLAvier, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70
www.tklavervier.be

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf 18.40 uur

kleine **koude of warme** gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens
pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengebouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van 18.30 tot 22.30 uur
- Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

Academie voor Koorkunst Moskou

Aleksej Petrov muzikale leiding

Dimitri Bortnjanski (1751-1825)

Geestelijk concert 'Eer aan God in den hoge' 7'
Geestelijk concert nr 24 'Ik hef mijn ogen op naar de bergen' 6'

Mili Balakirev (1837-1918)

De profeten uit de hemel 3'

Pavel Tsjesnokov (1887-1944)

De Engel riep 3'
Red uw volk, Heer 5'

pauze

Sergej Rachmaninov (1873-1943)

Vigilie, opus 37 55'

Sergej Rachmaninov © RCA München

De Nachtwake van Sergej Rachmaninov

De orthodoxe kerk kent twee types van religieuze vieringen: de Goddelijke Liturgie en het getijdengebed. Het eerste kan worden begrepen als de orthodoxe tegenhanger van de Latijnse misviering uit de katholieke kerk, het tweede bestaat ook in de Latijnse variant van het officie. Het getijdengebed behoort tot de oudste gebruiken van het christendom. De oorsprong is wellicht te situeren in de gebedspraktijken van de vroegste monastieke gemeenschappen. Kluisenaars trokken zich terug uit de wereld en vestigden zich vooral in de Egyptische woestijn. Ze vormden gemeenschappen en legden daarmee de grondslag voor de ontwikkeling van het kloosterleven. Het uitgangspunt van hun levenswijze was het ideaal van het continue gebed. Als uitgangspunt voor hun gebedspraktijk kozen zij voor het Boek der Psalmen uit het Oude Testament. De psalmteksten werden de kern van hun spirituele oefeningen. Om hun concentratie te behouden tijdens hun nachtelijke wake reciteerden zij zonder onderbreking de teksten van de psalmen.

Johannes Chrisostomos was onder de indruk van dit gebruik:

“Zodra ze opstaan, zingen ze de profetische hymnen. Cithara noch syrinx, noch welk ander muziekinstrument ook, produceert een geluid dat kan wedijveren met wat je kan horen in de diepe stilte en eenzaamheid van die heilige mannen als ze zingen.”
(In I Timotheum, homilie XIV, 3-4)

De vroege monastieke nachtwake ontwikkelde zich tot het middeleeuwse getijdengebed. Aan de basis ligt het principe om de dag in te delen volgens een vast patroon van gebedsdiensten. De dag werd onderverdeeld in perioden van drie uur. Dit principe is ontleend aan de militaire praktijk uit de late oudheid om wachtdiensten te organiseren in perioden van drie uur. De term voor zo'n wachtbeurt is 'vigilia', een begrip dat nadien zal

dienen om de christelijke nachtwake aan te duiden. De vroege christelijke kerken namen dit principe van dagindeling over, maar met een nieuwe functie. Elke tijdseenheid van drie uur werd 'geheiligd' met een aangepaste gebedsdienst. Het resultaat was een dagelijkse cyclus van gebeden.

Bovenop die dagelijkse cyclus kwam een wekelijkse cyclus. Elke dag van de week kreeg zijn specifieke betekenis. De belangrijkste dag werd de zondag, omdat die dag werd uitgekozen als herdenking van de verrijzenis van Christus. Die betekenis merken we nog in het Russische woord voor zondag: 'voskressenje' (letterlijk: verrijzenis).

De dagelijkse en wekelijkse cycli zijn op hun beurt opgenomen in een nog grotere cyclus: de jaarlijkse cyclus van liturgische feesten, ook wel het kerkelijk jaar genoemd. Voor de orthodoxe kerk zijn de belangrijkste feesten Pasen en Pinksteren, respectievelijk het feest van de Verrijzenis van Christus en de Neerdaling van de Heilige Geest.

De christelijke traditie van het getijdengebed is een voorbeeld van een cyclisch tijdsbewustzijn. De tijd wordt ingedeeld volgens terugkerende patronen. Dit cyclisch tijdsbewustzijn moest de christelijke monnik helpen om het lineaire tijdsbewustzijn van het normale leven (met andere woorden: het natuurlijke patroon van verandering, veroudering en dood) te overstijgen en op die manier de onveranderlijke bewustzijn van het Eeuwige Leven voor te bereiden.

Alle liturgische vieringen hebben hun eigen functie en betekenis. De meest gewichtige momenten zijn die waarop twee of drie cycli elkaar raken. De gebedsdiensten die zich situeren op dergelijke knooppunten krijgen de rijkste uitwerking. De orthodoxe Nachtwake is er een voorbeeld van.

De orthodoxe kerk houdt de **Nachtwake** op belangrijke liturgische feestdagen. De Russische variant van de orthodoxe kerk houdt de Nachtwake ook op zondag, vanwege het

belang van de zondag als herdenking van de Verrijzenis. De liturgische dag begint steeds aan de vooravond, namelijk met de vespers. Theoretisch duurt de opeenvolging van diensten de hele nacht door, te beginnen met de vespers, gevolgd door de Completen, de Middernachtsdienst, de Metten en het Eerste Uur. Op het Eerste Uur sluit de Goddelijke Liturgie aan. Hierin ligt de verklaring voor de Russische term voor de Nachtwake: 'Vsenostsnoje bdenië' - letterlijk: 'vigilie gedurende de hele nacht' (vandaar de courante Engelse term: 'All-Night Vigil'). In westerse talen wordt de Nachtwake wel eens incorrect aangeduid met de term Vespers, omdat een equivalenten term in de westerse kerken ontbreekt.

De beschreven praktijk van een wake die de hele nacht in beslag neemt blijft voorbehouden voor de strengste kloosters. Van in de vroege christelijke tijd ontstonden ook andere praktijken, die minder ingrijpend waren en daarom beter geschikt voor gewone gelovigen. De liturgische diensten in stedelijke kerken en kathedralen waren minder talrijk. Zo konden gelovigen hun gebedspraktijk inpassen in hun dagelijks leven. Voor de Nachtwake ontstond het gebruik om de dienst in te korten en in zijn geheel te vieren op de vooravond van belangrijke feesten. Het resultaat is de combinatie van de vespers met de metten, gevolgd door de gelezen dienst van het Eerste Uur.

Op die manier staat de Nachtwake in het knooppunt tussen de dagelijkse cyclus van de getijden, de wekelijkse cyclus van de zondagen en de jaarlijkse cyclus van de kerkelijke feesten. Het cyclische karakter wordt muzikaal extra versterkt door de toepassing van het systeem van de acht kerkmodi. Tijdens de week worden alle gezangen uitgevoerd in dezelfde modus. Na acht weken begint de cyclus opnieuw. Er zijn echter uitzonderingen: extra feestelijke en gewichtige gezangen laten ruimte voor vrije compositie. Die gezangen zijn precies de gedeelten waarop componisten zich hebben geconcentreerd. De reden ligt voor de hand: ze kunnen altijd worden gezongen, ongeacht de modus waarin de gezangen van een bepaalde

week horen te weerklinken. De compositie van de Nachtwake door Sergej Rachmaninov is hiervan een voorbeeld. De delen die hij muzikaal uitwerkte, zijn precies de gezangen die vrij waren van het modale systeem. Het zijn ook meteen emotioneel en inhoudelijk de momenten met het grootste gewicht.

Sergej Rachmaninov componeerde zijn **Nachtwake** in minder dan twee weken tijd in januari en februari 1915. Hij droeg het werk op aan de nagedachtenis van Stepan Vasiljevitsj Smolenski, een autoriteit in het oude Russische kerkgezag. De waarde van Rachmaninovs compositie werd onmiddellijk erkend. Alexander Kastalski, de directeur van het Synodale Koor van Moskou getuigde: "Rachmaninovs nieuwe compositie, Nachtwake, is zonder twijfel een bijdrage van groot gewicht tot het muzikale repertoire van onze kerk... Ieder moet voor zichzelf ondervinden hoe eenvoudige, ongeunstelde kerkzangen een gedaanteverandering kunnen ondergaan in de handen van een groot kunstenaar. Van buitengewone waarde is de liefderijke en gewetensvolle houding van de kunstenaar tegenover onze kerkzangen, want daarin ligt de belofte voor een schitterende toekomst voor onze liturgische muziek."

Die schitterende toekomst zou er niet komen. Gecomponeerd op de vooravond van de Russische Revolutie was Rachmaninovs Nachtwake eerder de zwanenzang van een traditie, die slechts een kort leven was beschoren.

De traditie die we hier bedoelen was de opgave om de Russische kerkmuziek aan te passen aan de smaak en de technische mogelijkheden van de moderne tijd. Die ontwikkeling gaat terug tot het werk van **Dimitri Bortnjanski** op het einde van de achttiende eeuw. Parallel met de overname van westerse kunstmuziek en Italiaanse opera in het bijzonder door het keizerlijk hof, schiep Bortnjanski een nieuw repertoire voor de Keizerlijke Hofkapel. Zijn stijl is gekenmerkt door de overname van westerse harmonische principes, die Bortnjanski tijdens een tienjarig verblijf in Italië had leren beheersen. In 1816 verleende

Mili Balakirev © APN Nowosti Moskou

Alexander I aan Bortnjanski en zijn opvolgers het alleenrecht om als censor te oordelen over de toelating van nieuwe composities in de Russische kerk. In de praktijk leidde dit tot een bestendiging van zijn stijl als norm voor alle nieuwe kerkmuziek.

De eerste componist die erin slaagde het monopolie van de Keizerlijke Hofkapel te breken was Peter Tsjaikovski. In 1878 componeerde hij zijn 'Liturgie van Johannes Chrisostomos'. Hij liet de partituur publiceren zonder de goedkeuring van de Hofkapel. In de plaats daarvan legde hij het werk voor aan kerkelijke autoriteiten: de Heilige Synode van de Russische Kerk. De hofkapel spande hem en zijn uitgever Jurgenson een proces aan, maar Tsjaikovski kreeg van de rechter gelijk. De componist beschouwde het vonnis als een cruciale stap in de artistieke bevrijding van de Russische kerkmuziek, zoals blijkt uit een brief aan Nadjezda von Meck.

Tsjaikovski's precedent opende de weg voor een alternatieve school van nieuwe Russische kerkcompositie in Moskou. De rol van de Keizerlijke Hofkapel was uitgespeeld. **Mili Balakirev**, in de jaren zestig een leidinggevende componist van symfonische muziek, had zich in 1872 uit het muziekleven teruggetrokken. In 1883 aanvaardde hij een benoeming tot directeur van de Keizerlijke Hofkapel, met Nikolaj Rimski-Korsakov als assistent. Balakirev oefende de functie uit tot 1894, maar liet slechts een kleine productie van kerkelijke composities na. De compositie 'Svyshe prorotsy' ('**De profeten uit de hemel...**') behoort tot een serie van zes kerkzangen, gecomponeerd tussen 1880 en 1890 en uitgegeven in 1900.

De fakkel van de nieuwe kerkmuziek was ondertussen al overgenomen door het Synodale Koor van Moskou onder leiding van V.S. Orlov en Stepan Smolenski. De belangrijkste componisten waren Alexander Kastalski en **Pavel Tsjesnokov**. Het grote verschil met de School van Sint-Petersburg was het uitgangspunt om nieuwe composities te baseren op oude Russische gezangen. De eerste componist die zocht naar een harmonische taal die aangepast was aan de archaïsche melodieën was N. M. Potoelov.

Zijn harmonisering waren haast ascetisch in hun eenvoud. De componisten van de School van Moskou volgden in zijn spoor. Het werk van Rachmaninov kan worden gezien als het hoogtepunt van die ontwikkeling. Typisch voor Rachmaninovs benadering van oude melodieën is zijn creatieve middenweg tussen de beklemtoning van archaïsmen door een modale harmonisatie en de toepassing van de moderne tonaliteit om structurele redenen. Rachmaninovs Nachtwake is meer dan een hoogtepunt van liturgische muziek. Het is een meesterwerk van a capella koormuziek. Als weinig andere componisten weet Rachmaninov het ongebeleide koor te gebruiken als middel tot de ontwikkeling van grote structuren. Hij doet dit door de koorklank doelgericht te schakelen naar densiteit en toonomvang. Zijn gebruik van de uitzonderlijke diepe basstemmen uit de Russische koorpraktijk is hiervan een goede illustratie. Rachmaninov zet de laagste registers niet lukraak in, maar meestal als hoogtepunt of eindpunt van een grote evolutie.

Johann von Gardner, een autoriteit in de studie van Russische kerkmuziek, bedacht de Nachtwake van Rachmaninov met de eretitel van "liturgische symfonie". Naar inhoud, diepgang en betekenis kan de compositie de vergelijking doorstaan met andere religieuze meesterwerken, zoals Bachs 'Hohe Messe' of Beethovens 'Missa Solemnis'.

Francis Maes

Vigilie

Vespers

Nadat de diaken de gelovigen heeft uitgenodigd om recht te staan, spreekt de priester de beginzegen uit: "Eer aan de heilige, eenwezenlijke, levenschenkende en onscheidbare Drievuldigheid, immer, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen." Het koor beantwoordt deze zegen met Amen, waarna het de gelovigen aanspoort om God te aanbidden: onmiddellijk weerklinken dan ook enkele verzen uit Psalm 103 [104], waarin de scheppende God en zijn Voorzienigheid worden geprezen.

1. "Kom, laat ons aanbidden"

Amen.

Kom, laat ons God aanbidden, onze Koning.

Kom, laat ons aanbidden en neerbuigen voor God, onze Koning.

Kom, laat ons aanbidden en neerbuigen voor Christus zelf, onze Koning en God.

Kom, laat ons aanbidden en neerbuigen voor hem.

2. Psalm 103 [104]: "Zegen de Heer, mijn ziel" – Griekse Zang

Amen.

Zegen de Heer, mijn ziel. Gezegend zijt gij, Heer.

Heer mijn God, gij zijt bovenmatig groot. Gezegend zijt gij, Heer.

Gij hebt u bekleed met hoogheid en pracht. Gezegend zijt gij, Heer.

De wateren stonden boven de bergen. Wonderlijk zijn uw werken, Heer.

Tussen de bergen door stromen de wateren. Wonderlijk zijn uw werken, Heer.

Gij hebt alles met wijsheid gemaakt. Eer aan u, Heer, die alles geschapen hebt.

Na de grote litanie zingt het koor enkele verzen uit Psalm 1, 2 en 3, waarin niet enkel spijt over de zondeval van de mens weerklinkt, maar tevens hoop op redding. Dit gezang wordt met de Griekse term Kathisma aangeduid, wat verwijst naar het feit dat de gelovigen tijdens het zingen van deze psalm mogen zitten.

3. Kathisma: "Gelukkig de man"

Gelukkig de man die de raad van de goddelozen niet volgt.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Want de Heer kent de weg van de rechtvaardigen, en de weg der goddelozen leidt naar het verderf.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Dient de Heer met vrees, en verheugt u in hem met beving.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Zalig zijn allen die op hem vertrouwen.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Sta op, Heer, red mij, o mijn God.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Bij de Heer is verlossing, en over uw volk zij uw zegen.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,

nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Alleluia, alleluia, alleluia, eer aan u, God. (driemaal)

Nadien volgen een reeks van gezangen rond het verrijzenisthema en de heilige die herdacht wordt, voorafgegaan door verzen uit Psalm 140 [141] en 141 [142]. Bij het weerklinken van het laatste van deze gezangen gaan de celebranten met het wierookvat in processie tot voor de koninklijke deuren van de iconenwand. Daar roept de diaken uit: "Wijsheid! Sta op!", waarna het koor de Avondhymne inzet. Dit prijslied tot Christus God vormt het centrale punt van de vesperdienst en is een van de weinige vroegchristelijke hymnen die we kennen. Bij het bereiken van de zonsondergang wordt Christus zeer toepasselijk aanroepen als het Licht, het vreugdevolle Licht.

4. Avondhymne: "Vreugdevol Licht" – Zang van Kiëv

Jezus Christus, vreugdevol licht van de heilige glorie van de onsterfelijke en hemelse, heilige en zalige Vader. Nu we het moment van de zonsondergang hebben bereikt en het avondlicht hebben gezien, bezingen we God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Te allen tijde zijt gij waardig om bezongen te worden door heilige stemmen, o levenschenkende Zoon van God. Daarom prijst u de wereld.

De Vespers vervolgen met enkele litanieën en (opnieuw) gezangen rond het verrijzenisthema en de gevierde heilige. Dit geheel wordt afgesloten met de Kantiek van Symeon uit het Nieuwe Testament (Luc. 2,29-32): de gelovige die vervuld is van hoop in de mensgeworden Zoon van God, kan zich net als Symeon zonder vrees terugtrekken en gaan rusten, zelfs als deze rust ooit zal uitmonden in de dood.

5. Kantiek van Symeon – Zang van Kiëv

Nu laat gij, Meester, uw dienaar gaan in vrede naar uw woord; want mijn ogen hebben uw heil aanschouwd, dat gij voor het aanschijn van alle volkeren hebt bereid: een licht om de naties te verlichten en een glorie voor uw volk Israël.

De Vespers sluiten af met de zogenaamde Troparia, poëtische gezangen die de essentie samenvatten van de gebeurtenis en/of de heilige die gevierd worden. Deze monden uit in een hymne tot de Moeder Gods (het Ave Maria).

6. "Verheug u, Moeder Gods en Maagd"

Verheug u, Moeder Gods en Maagd, begenadigde Maria, de Heer is met u. Gij zijt de gezegende onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht van uw schoot, want gij hebt de redder van onze zielen gebaard.

Na de eindzegen gaat men zonder onderbreking over tot de Metten.

Metten

De Metten beginnen met de lezing van psalmen. Als aanhef van de zogenaamde Hexapsalm (d.i. zes psalmen) weerklinkt de zang van de hemelse heerscharen tot de herders (Luc. 2,14), gevolgd door vers 17 van Psalm 50 [51].

7. Aanhef van de Hexapsalm

*Eer aan God in den hoge, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen. (driemaal)
Heer, open mijn lippen, en mijn mond zal uw lof verkondigen.*

Na de Hexapsalm volgen de grote litanie, een prijshymne tot God die op aarde is gekomen om de mens te verlossen, en opnieuw de Troparia van de dag (cf. het einde van de Vespers). Het volgende belangrijke moment is het feestelijke gezang dat met de Griekse term Polyeleos (veel erbarmen) wordt aangeduid; het heet zo, omdat het woord erbarmen de kern vormt van de Psalmen 134 [135] en 135 [136] waarop de tekst van het Polyeleos gebaseerd is.

8. Polyeleos: "Looft de naam van de Heer" – Znamenny-Zang

*Looft de naam van de Heer. Looft de Heer, gij dienaren.
Alleluia, alleluia, alleluia.
Gezegend is de Heer uit Sion, die in Jeruzalem woont.
Alleluia, alleluia, alleluia.
Belijdt de Heer, want hij is goed. Alleluia, alleluia.
Want eeuwig duurt zijn erbarmen. Alleluia.
Belijdt de hemelse God. Alleluia, alleluia.
Want eeuwig duurt zijn erbarmen. Alleluia.
Alleluia, alleluia, alleluia.*

Vervolgens weerklinken de Opstandingstroparia: deze verhalen de verrijzenis van Christus en nodigen de gelovigen uit om de Heilige Drievuldigheid te aanbidden.

9. Opstandingstroparia: "Gezegend zijt gij, Heer" – Znamenny-Zang

Gezegend zijt gij, Heer, leer mij uw gerechtigheid.

– De engelenscharen stonden verwonderd toen ze u zagen in de gedaante van de dood. Maar de kracht van de dood hebt gij vernietigd, Verlosser, en Adam hebt gij samen met u opgeheven, en daardoor allen uit de Hades bevrijd.

Gezegend zijt gij, Heer, leer mij uw gerechtigheid.

– Waarom, o vrouwen, mengt gij de myron met uw tranen vol medelijden. De stralende engel in het graf sprak tot de myron-draagsters: kijk zelf naar het graf en ziet in dat de Redder is opgestaan uit het graf!

Gezegend zijt gij, Heer, leer mij uw gerechtigheid.

– 's Morgens vroeg liepen de myron-draagsters wenend naar uw graf, maar een engel kwam voor hen staan en sprak: de tijd van tranen is voorbij, ween niet langer, maar verkondig de opstanding aan de apostelen.

Gezegend zijt gij, Heer, leer mij uw gerechtigheid.

*– De myron-draagsters kwamen met myron naar uw graf, o Redder, en weenden. Maar de engel sprak tot hen: waarom zoekt ge de levenden onder de doden? God is opgestaan uit het graf!
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.*

*– Laten we de Vader aanbidden, en de Zoon, en de Heilige Geest: de Heilige Drieëenheid die één in wezen is. En laten we samen met de serafijnen roepen: heilig, heilig, heilig zijt gij, Heer!
Nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.*

*– Gij hebt de Levenschenker gebaard, o Maagd, en daardoor Adam van de zonde bevrijd en Eva blijdschap in plaats van droefheid geschonken. Want wie het leven hadden verloren, heeft de Godmens die uit u is geboren, opnieuw het leven geschonken.
Alleluia, alleluia, alleluia, eer aan u, God! (driemaal)*

De Metten gaan verder en bereiken weldra het volgende hoogtepunt, nl. het Evangelie, waarbij op gewone zondagen beurtelings een van de elf perikopen met het verrijzenisverhaal wordt gelezen. Tijdens de daaropvolgende Verrijzenishymne wordt het evangelieboek door de gelovigen vereerd.

10. Verrijzenishymne: "Nu we de opstanding van Christus hebben aanschouwd"

Nu wij de verrijzenis van Christus hebben aanschouwd, aanbidden we de heilige Heer Jezus, de enige zonder zonden. Uw kruis vereren we, Christus, en uw heilige verrijzenis bezingen en roemen we. Want gij zijt onze God, buiten u kennen we geen andere; uw naam noemen we. Komt, alle gelovigen, laten we de heilige verrijzenis van Christus aanbidden: want zie, door het kruis kwam er vreugde over de ganse wereld. We zegenen altijd de Heer en bezingen zijn verrijzenis: want hij heeft de kruisiging doorstaan en door zijn dood de dood vernietigd.

Het koor zet meteen de Canon in, een zeer oude hymne die uit negen delen bestaat, oden genoemd. Elke ode begint met een oudtestamentische kantieek, gevolgd door gezangen rond het thema van de verrijzenis en de heilige die gevierd wordt. Tussen de achtste en de negende ode weerklinkt het Magnificat (Luc. 1,46-55), gecombineerd met het lied van Zacharias bij de besnijdenis van Johannes de Doper (Luc. 1,67-79); tussen de verzen weerklinkt telkens "Gij die eerbiedwaardiger zijt dan de cherubijnen...".

11. Magnificat

Mijn ziel prijst de Heer, en mijn ziel heeft zich verheugd om God mijn Redder.

– Gij die eerbiedwaardiger zijt dan de cherubijnen, en onvergelelijk heerlijker dan de serafijnen; gij die ongeschonden God het Woord hebt gebaard en die werkelijk Gods Moeder zijt, u verheerlijken wij.

Want hij heeft neergezien op de nederigheid van zijn dienstmaagd; en zie, van heden af prijzen alle geslachten mij zalig.

– Gij die eerbiedwaardiger zijt...

Want hij, de machtige, heeft een wonder aan mij gedaan, en heilig is zijn naam; en zijn barmhartigheid is van geslacht tot geslacht voor wie hem vrezen.

– Gij die eerbiedwaardiger zijt...

Heersers heeft hij van hun troon geworpen, en nederigen heeft hij verheven; hongerigen met goederen overladen, en rijken met lege handen weggezonden.

– Gij die eerbiedwaardiger zijt...

Zijn dienaar Israël heeft hij opgenomen, zijn barmhartigheid indachtig, zoals hij tot onze vaders gezegd had, tot Abraham en zijn geslacht voor eeuwig.

– Gij die eerbiedwaardiger zijt...

Na de Canon volgen de Lofpsalmen (Psalm 148, 149 en 150) waartussen gezangen rond de thematiek van de dag worden ingeschoven. Op het einde hiervan roept de celebrant uit: "Eer aan u, die ons het Licht hebt getoond", de gelovigen uitnodigend om God te loven die hen Christus heeft geschonken, de Verlichter van de mensheid. Op plaatsen waar de Vigilie de ganse nacht duurt, valt dit moment symbolisch samen met de dageraad. Als antwoord hierop zingen de gelovigen de plechtige Grote Doxologie (het Gloria), die begint met het engelengezang "Eer aan God in den hoge".

12. Grote Doxologie – Znamenny-Zang

Eer aan God in den hoge, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen. We loven u, we zegenen u, we aanbidden u, we verheerlijken u, we danken u om uw grote glorie. Heer, Koning van de hemelen, almachtige God en Vader. Heer, eniggeboren Zoon, Jezus Christus, en gij, Heilige Geest. Heer God, Lam Gods, Zoon van de Vader die de zonden van de wereld wegneemt, ontferm u over ons: Gij die de zonden van de wereld wegneemt, aanvaard ons gebed. Gij die aan de rechterhand van de Vader zit, ontferm u over ons. Want gij alleen zijt heilig, gij alleen zijt de Heer, Jezus Christus, tot eer van God de Vader. Amen.

Elke dag zegen ik u en loof ik uw naam in eeuwigheid en in de eeuwen der eeuwen.

Verwaardig u, Heer, deze dag voor ons zonder zonde te bewaren. Gezegend zijt gij, Heer, God van onze vaders, en geloofd en geprezen is uw naam in eeuwigheid. Amen.

Laat, o Heer, uw barmhartigheid over ons komen, zoals we op u gehoopt hebben.

Gezegend zijt gij, Heer, leer mij uw geboden. (driemaal)

Heer, van geslacht tot geslacht waart gij een toevlucht voor ons. Ik heb gezegd: Heer, ontferm u over mij, genees mijn ziel, want tegen u heb ik gezondigd.

Heer, tot u ben ik gevluht, leer mij uw wil te volbrengen, want gij zijt mijn God, en bij u is de bron van het leven; in uw licht zien we het Licht. Blijf barmhartigheid tonen aan wie u kennen.

Heilige God, Heilige Sterke, Heilige Onsterfelijke, ontferm u over ons. (driemaal)

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Heilige Onsterfelijke, ontferm u over ons.

Heilige God, Heilige Sterke, Heilige Onsterfelijke, ontferm u over ons.

Hierna wordt 's zondags een Verrijzenistroparion gezongen. De tekst varieert naar gelang de heersende modus van de week oneven is (Verrijzenistroparion I), of even (Verrijzenistroparion II).

13. Verrijzenistroparion I: "Heden kwam er redding" – Znamenny-Zang

Heden kwam er redding over de wereld; laten we hem die uit het graf is opgestaan en de schepper van ons leven is, bezingen: want hij heeft door zijn dood de dood vernietigd en ons aldus de overwinning geschonken, alsook grote genade.

14. Verrijzenistroparion II: "Heer, gij zijt uit het graf opgestaan" – Znamenny-Zang

Heer, gij zijt uit het graf opgestaan en hebt de ketenen van de onderwereld verbroken; gij hebt de verdoemenis van de dood tenietgedaan en allen uit de netten van de vijand bevrijd. Toen gij aan uw apostelen verscheen, hebt gij hen uitgezonden om te prediken; door hen hebt gij, de enige barmhartige, vrede aan de wereld geschonken.

De Metten besluiten met enkele litanieën en de slotzegen.

Onmiddellijk volgt het Eerste Uur.

Eerste Uur

Het Eerste Uur is weliswaar een gelezen getijdengebed, toch wordt het vaak afgesloten met een hymne tot de Moeder Gods. Eigenlijk gaat het om het begin van de zogenaamde Akathistos-hymne, een lange poëtische compositie ter ere van de Maagd Maria, die in de Veertigdagentijd tijdens de Metten van de vijfde zaterdag rechtopstaand wordt aanhoord (vandaar de Griekse term Akathistos).

15. Hymne tot de Moeder Gods – Griekse Zang

O Moeder Gods, u brengen wij, uw dienaren, een zegelied als aan een aanvoester in de strijd, alsook een danklied, omdat gij ons van het kwade hebt bevrijd. Gij die een onoverwinnelijke macht bezit, verlos ons uit alle nood, opdat we tot u mogen roepen: verheug u, ongehuwde bruid.

redactie en vertaling: **Xavier Verbeke**

Academie voor Koorkunst Moskou

De Academie voor Koorkunst Moskou werd in 1991 in het leven geroepen door dirigent Viktor Popov. De Academie telt verschillende koorensembles, waaronder een mannenkoor, dat al in 1989 door Popov was opgericht. Samen met het jongenskoor behaalde het mannenkoor twee eerste prijzen bij een internationale wedstrijd in Karlstein (Duitsland, 1992). Er volgde een reeks optredens in het vaderland en in het buitenland, met de uitvoering van religieuze meesterwerken en van profane muziek. De koren van de Academie voor Koorkunst namen deel aan de wereldpremière van het oratorium van Denisov 'Geschiedenis van leven en dood van onze Heer Jezus Christus' (Saarbrücken, Frankfurt) en samen met het koor van de Noord-Duitse Radio (NDR) brachten zij een uitvoering van Rachmaninovs 'Midzomernacht', tijdens het internationale operafestival in Bregenz (Oostenrijk). Het seizoen van het tienjarig jubileum werd geopend met twee concerten in het kader van een internationaal liefdadigheidsprogramma '1000 steden van de wereld'. Op 6 december werd de wereldpremière gehouden in Peterhof met deelname van het verdienstelijke academisch-symfonisch orkest van Sint-Petersburg onder leiding van Joeri Termikanov, en met de solisten Elena Prokina, Larisa Djatkova, Paati Boertsjoeladze en Dmitrii Kortsjak. In Italië was er een uitvoering in de zomerresidentie van Paus Johannes Paulus II, met deelname van het Symfonisch Staatsorkest van Rusland onder leiding van Mark Gorenstein, met de solisten Angela Georgiu en Roberto Alagna. Het concert in de zomerresidentie werd over de gehele wereld uitgezonden.

Aleksej Petrov

Aleksej Petrov studeerde met onderscheiding af aan de Academie voor Koorkunst. Als specialisatie koos hij dirigeren (bij Prof. V.S. Popov) en solozang. Tegenwoordig combineert hij zijn studie als promovendus aan de Academie met een actief beroepsleven. Als hoofdcoördinator van het grote koor van de Academie werkt hij nauw samen met bekende dirigenten zoals V. Spivakov of V. Fedoseev. Petrov is zich nu aan het voorbereiden voor een uitvoering van A. Honeggers oratorium 'Jeanne d'Arc au bûcher', in het Internationale Muziekhuis van Moskou, samen met het Nationaal Filharmonisch orkest onder leiding van V. Spivakov en met de solisten en het gemengd koor van de Academie voor Koorkunst. In samenwerking met het Groot Symfonisch Tsjaikovski-Orkest onder leiding van V. Fedoseev en het jongens- en gemengd koor van de Academie brengt hij de Achtste Symfonie van Mahler, de Negende van Beethoven, de Eerste Symfonie van Skrjabin, en het Oratorium 'Pathétique' en het koorconcert 'de Poesjkincyclus' van G. Sviridov. Aleksej Petrov is laureaat van het Internationale Concours voor Piano (Italië, 2003) en kreeg de Eerste en de Speciale Prijs op het Eerste Concours voor Koordirigenten in Moskou (2005). Onder zijn leiding nam het kamerkoor van de Academie deel aan het internationale muzikale project 'Chants de Noël' (Frankrijk, 2002). Sinds 2003 is Petrov artistiek leider van het vocaal ensemble met een repertoire dat gaat van klassieke muziek tot jazz. Met dit collectief nam hij met succes deel aan muziekfestivals zoals het internationale muziekfestival 'Oldenburger Promenade' (Duitsland, 2004), het 16de internationale festival in Colmar (Frankrijk, 2004), en het Festival voor Russische kunst in Rome (Italië, 2004).

Academie voor Koorkunst Moskou

muzikale leiding
Petrov Aleksej

assistant dirigent
Shishonkov Alexander

discant
Bodrov Georgy
Chuev Alexander
Konstantinov Andrey
Kalishev Nikolay

alt
Petrov Ivan
Morozov Igor
Toropovskiy Sergey
Khomich Maxim

sopraan
Andronikova Sofya
Zayfidi Kristina
Brovkina Olga
Kraynikova Anna
Smirnova Yulia
Maximova Irina
Slutskaya Inna
Konstandina Svetlana
Kuznetsova Ekaterina
Lyubimenko Irina

mezzo
Sergeeva Svetlana
Romanovskaya Vera
Atrokhova Olga
Voropaeva Elena
Lonshakova Tatyana
Trufanova Anna
Bachuk Ekaterina
Tumalievna Lala

tenor
Pushkarev Dmitry
Pisarev Sergey
Skrylnikov Ivan
Salnikov Sergey
Tyshchik Aleksandr

bas
Yakimov Alexey
Sapozhnikov Vasily
Ioanisyan Andrey
Krasnikov Andrey
Gafarov Vasily
Mayorov Alexander
Popov Grigory
Nazarenko Yuri
Miller Mikhail

solisten
sopraan
Shcheglova Olga
Galitskaya Elena
Vasilieva Vita

mezzo
Lipovenko Tatiana
Komarova Irina

tenor
Bashkov Andrey
Tatarintsev Alexey
Korogod Alexander
Abaimov Yaroslav

bas
Egorov Alexander

www.desingel.be

ABONNEMENTEN

TICKETS

tickets | hoofdingang

Desguinlei 25 . B-2018 Antwerpen

www.desingel.be . tickets@desingel.be

T +32 (0)3 248 28 28 . F +32 (0)3 248 28 00

openingsuren: ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie v.z.w

Jan Van Rijswijcklaan 155 . B-2018 Antwerpen

T +32 (0)3 244 19 20 . F +32 (0)3 244 19 59

info@desingel.be

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

STAD ANTWERPEN

AGFA

Koninkrijk
vocal
FOCUS

Nationale Loterij
U SPIEGEL U HELPT